

Bariş Savaşın Yokluğu Değildir

"Barış, savaşın yokluğu değildir; bir erdemdir bir zihin halidir, iyilikseverlik, güven ve adalet eğilimidir."

— Spinoza, Theologico-Political Treatise, 1670

"Çatışmanın yokluğu barış anlamına gelmez."

— Dorothy Thomas

Ete kemiğe büründüm,

Yunus diye göründüm.

—Yunus Emre

Kâfidir gene de ey Ruhum,

Ete kemiğe büründük, göründük – bu da kâfidir.

—Walt Whitman, Vakit Yaklaşırken, Çimen Yaprakları

Potansiyel İran-İsrail ateşkesi piyasaları desteklese de dünya, Orta Doğu'daki durumla meşgulken, başka riskler gündemin ön sıralarına gelmeye başlıyor. 7 Temmuz'da yeniden ABD-AB ve Ağustos ayındaki ABD-Çin ticaret görüşmeleri veya ticaret savaşları, ki bunlarda barıştan ziyade ateşkesler gördük, piyasalarda volatilité yaratmaya aday gibi görünüyor.

Ayrıca piyasanın biraz göz ardı ettiğini düşündüğümüz Japonya konusu da var. Japonya'nın para politikası çılgınlığının babası olduğunu belirtebiliriz. Batılı merkez bankalarının son 15 yılda yaptığı her çılgın hamle, Japonya tarafından on yıl önce yapılmıştı. ABD, Sıfır Faiz Oranı Politikası'nı (ZIRP) ve Nicel Gevşemeyi (QE) ilk olarak 2008'de uygulamaya koydu. Japonya'nın merkez bankası BoJ ise bunları sırasıyla 1999 ve 2001'de uygulamaya koydu.

O zamandan bu yana BoJ:

1. Japon hisse senetlerinde o kadar çok hisse satın aldı ki dünyadaki en büyük Japon hisse senedi hissedarı oldu. Gerçekten de Japonya borsasında işlem gören şirketlerin yüzde 40'ında ilk 10 hissedardan biri konumunda bulunuyor.
2. Japonya'nın borcunun yüzde 50'sinden fazlasını satın aldı.
3. Japonya'nın GSYİH'sinin yüzde 25'ine eşit tek bir QE programı başlattı.
4. Faiz oranlarını negatife düşürdü

Enflasyon, Japonya'ya geldi. Çekirdek enflasyon, Mayıs ayında 2 yıllık zirveye ulaştı ve yıllık bazda yüzde 3,6 beklentilerinin üzerinde yüzde 3,7'ye yükseldi ve bu, BoJ'nin on yıllardır ilk kez parasal koşulları sıkılaştırmaya başlamasından sonra oldu.

Bunun sonucunda, Japon devlet tahvil getirisi 2008'den bu yana görülmemiş seviyelere fırladı. Bu, BoJ için önemli bir sorun teşkil ediyor. Dünyadaki en büyük Japon borcu sahibi olarak, yakında yüzlerce milyar dolarlık zarar olabilir. Alman faizlerinde yatırımların ve bütçe açığının artacak olması nedeniyle Bund faizlerinde artış ile birleşince bu piyasalar açısından ciddi bir risk oluşturuyor.

ABD ekonomisinde henüz ticaret savaşlarının etkisi verilerde kendini yavaş yavaş önümüzdeki haftalarda gösterebilir diye düşünüyoruz. Ondan dolayı da FED faiz indirimi konusunda sabırlı davranacak gibi gözüküyor. Mesela ABD PMI'larına baktığımızda talep devam ediyor ancak fiyat baskıları da belirgin duruyor.

İran-İsrail ve ABD arasında yaşanan tüm bunlar nükleer programı ortadan kaldırmakla mı yoksa rejim değişikliğiyle mi ilgili? Cevap, muhtemelen her ikisi de. Elon Musk'ın Starlink'i bazı haberlere göre sadece iletişim için değil. Ayrıca ABD'nin, İran halkı arasında fikir tohumlaması için de olanak sağladığı konuşulan konular arasında bulunuyor. Sürgündeki İran Kraliyet ailesi üyeleri birkaç gündür İran'a yayın yapıyor. Bir düşünün, Fox News gibi bir Amerikan yayın ağının İngilizce dışında bir dilde yayın yaptığını en son ne zaman gördünüz? İran'ın sürgündeki Veliht Prensi, HRH Rıza Pehlevi Fox'ta ve YouTube'da Farsça yayın yapıyor.

Görünüşe göre sızıntılara dayanan basın raporları, Savunma İstihbarat Ajansı'nın (DIA) gizli bir raporuna atıfta bulundu. Raporda, B-2 ile gönderilen "Massive Ordnance Penetrator" ile Pazar sabahı ABD tarafından yapılan saldırının İran'ın Fordow, Natanz ve Isfahan nükleer tesislerine verdiği zarar değerlendiriliyordu. Isfahan ve Natanz ayrıca denizaltından fırlatılan Tomahawk füzeleriyle de vurulmuştu. Rapor, yalnızca ABD saldırısının değil, aynı tesislere ve diğer stratejik İran hedeflerine karşı bir haftadan uzun süren İsrail saldırısının etkinliği hakkında da soru işaretlerine sebep olabilir. DIA değerlendirmesinin, "düşük güvenilirlik" ve ön istihbarat verilerine dayanarak, saldırıların İran'ın nükleer programının temel bileşenlerini yok etmediği ve muhtemelen nükleer programını sadece birkaç ay geriye götürdüğü sonucuna vardığı bildirildi. ABD istihbarat raporları ayrıca, İran'ın saldırılar gerçekleşmeden önce çok sayıda yüksek oranda zenginleştirilmiş uranyum partisini nükleer tesislerden çıkardığını ve stoklarının bombalamadan etkilenmediğini belirtti.

IAEA ve küresel diplomatlar bir ABD-İran nükleer anlaşması çağrısında bulunsalar bile, ortam hala kaygan. Salı günü, İran Dışişleri Bakanı Abbas Araghchi, İran'ın uranyum zenginleştirmesini doğrulanabilir bir şekilde sonlandırmayı reddetti. Nisan ve Mayıs aylarında beş tur ABD-İran görüşmesinin bir anlaşma üretmesini engelleyen aynı engel buydu. Araghchi, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'nı (NPT) İran'ın barışçıl nükleer programını koruyamadığı için eleştirdi ve İran'ın IAEA ile iş birliğini sonlandırabileceği tehdidinde bulundu. İran devlet medyasına göre, Çarşamba günü İran'ın seçilmiş Meclisi (parlamento), IAEA ile iş birliğini askıya alma tasarısını onayladı. Yasa haline gelmesi için İran'ın 12 kişilik Muhafız Konseyi tarafından onaylanması gereken yasa tasarısı, IAEA tarafından yapılacak herhangi bir gelecekteki denetimin Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi tarafından onaylanması gerektiğini şart koşuyor. Konsey, Ali Hamaney tarafından atanan ülkenin en üst düzey dış politika karar alma organı. Meclis Başkanı Muhammed Bakır Kalibaf, İran devlet medyası tarafında İran'ın sivil nükleer programını hızlandıracağını söylediği şeklinde alıntılandı. Bu, piyasaların pek de dikkate almadığı bir risk. Biz aynı ticaret savaşlarında ifade ettiğimiz gibi ateşkes, barış ile aynı şey değil.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın 24 Temmuz'daki bir sonraki toplantısında politika faizini düşürmeyi potansiyel olarak değerlendirebileceğini düşünüyoruz. Bunun sebepleri arasında; bölgesel jeopolitik gerginliklerde bir azalma olması ve 9 Temmuz'dan sonra küresel ticaret savaşında bir tırmanış olmaması gösterilebilir. Ayrıca Haziran ayındaki enflasyon yavaşlamasının Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele konusundaki görüşünü teyit etmesi durumunda mevcut gevşeme döngüsünde başlangıç adımı olarak Temmuz ayında 350 baz puanlık faiz indirimi talep görebiliriz. Jeopolitik ortam çok daha riskli bir hal alır ve şiddetli bir türbülansa sebep olursa Merkez Bankası Temmuz'u da pas geçebilir. Piyasa görüşlerimizde ise bir değişiklik yok altın en favori varlıklardan biri olmaya devam ediyor.

ÇEKİNCE:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Söz konusu rapor belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak hazırlanmamıştır. Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte bulunulmamaktadır. Tüm yorum ve tavsiyeler öngörü, tahmin ve fiyat hedeflerinden oluşmaktadır. Zaman içinde piyasa koşullarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle söz konusu yorum ve tavsiyelerde değişikliğe gidilebilir. Size uygun olan yatırım araçlarının ve işlemlerin kapsam ve içeriği uygunluk testi neticesinde belirlenir. Uygunluk testi, yatırım kuruluşu tarafından pazarlanan ya da müşteri tarafından talep edilen ürün ya da hizmetin müşteriye uygun olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla, müşterilerin söz konusu ürün veya hizmetin taşıdığı riskleri anlayabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, yorum ve tavsiye uygunluk testi ile tespit edilecek risk grubunuz ve getiri beklentiniz ile uyumlu olmayabilir. Bu nedenle, uygunluk testi neticesinde risk grubunuz tespit edilmeden sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi amaç, bilgi ve tecrübenize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgi ve veriler, araştırma grubumuz tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan derlenmiş olup, doğrulukları ayrıca araştırılmamıştır. Bu nedenle, bu bilgilerin tam veya doğru olmaması nedeniyle doğabilecek zararlardan Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ve çalışanları sorumlu değildir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından farklı bölümlerde istihdam edilen kişilerin veya Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin ortaklarının ve iştiraklerinin bu raporda yer alan tavsiyelerle veya görüşlerle hemfikir olmaması mümkündür. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ile piyasanın işleyişinden kaynaklanan makul nedenlerden dolayı, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ortakları, çalışanları, yöneticileri ve bunlarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkileri bulunan istihdam ilişkisi doğuracak bir sözleşme çerçevesinde veya herhangi bir sözleşme olmaksızın çalışan ve tavsiyenin hazırlanmasına katılan tüm gerçek veya tüzel kişiler ile müşterileri arasında önlemeyen çıkar çatışması ve objektifliği etkilemesi muhtemel nitelikte ilişkiler doğabilir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş., ortakları veya iştirakleri, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirildikleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerini, bu raporda bahsi geçen şirketlere, muhtelif zamanlarda, sunmayı teklif edebilir veya sunabilir. Muhtelif zamanlarda, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin, ortaklarını, iştiraklerinin ve işbu kapsamdaki yöneticilerinin, yetkililerinin, çalışanlarının veya temsilcilerinin, doğrudan veya dolaylı olarak, raporda bahsi geçen işlemler, menkul kıymetler veya emtialar üzerinde pozisyonları bulunabilir veya farklı nedenlerle ilgi ve ilişkileri bulunabilir. Söz konusu çıkar çatışması durumlarında Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş., internet sitesinde yer alan Çıkar Çatışması Politikası uyarınca hareket eder. Bu rapor, sadece gönderildiği kişilerin kullanımı içindir. Bu raporun tümü veya bir kısmı Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, yayınlanamaz veya üçüncü kişilere gösterilemez, ticari amaçla kullanılamaz.